

## Čo je to „kultúra“?

Na pozorovaní štruktúry vlastnej identity si ukážeme, že kultúra ani kultúrna identita nie sú statické a polarizované (buď si alebo nie si), ako tvrdí extrémizmus, ale premenlivé, dynamické a mnohvrstevné.

**Kľúčové slová:** kultúrna identita, pocit spolupatričnosti, kultúrna pluralita

### Zhrnutie:

Kultúra nie je statická ani nemenná, v skutočnosti je rôznorodosť jeden z kľúčových faktorov jej vývoja. Každý človek je zmesou svojej kultúry (alebo kultúr), svojich vlastností a svojich skúseností. Ak si budeme vedomí svojej vlastnej rozmanitosti, umožní nám to lepšie spoznať aj skupinu, v ktorej sme a jej rôznorodosť.

Modul	Veľkosť skupiny	Vek	Trvanie
• Prevencia • Deradikalizácia	• jednotlivci • malá • stredná • veľká	• 12 - 15 • 16 - 19 • 20 - 24	• 30 min • 45 min

### Ciele

- Uvedomiť si, že identita je mnohvrstevná, komplexná a dá sa zmeniť
- Lepšie spoznať skupinu a jej rozmanitosť
- Posilniť pocit spolupatričnosti ku skupine
- Spoznať pojmy, ktoré sa viažu ku kultúre a kultúrnej identite a uvažovať nad nimi

### Popis

#### Krok 1:

Na úvod spravte s účastníkmi krátky brainstorming na tému kultúra. Doplňte jej definíciu a zdôraznite, že existujú kultúrne aspekty viditeľné (ako napríklad jedlo, oblečenie, pamätihodnosti, atď.) a neviditeľné (hodnoty, zvyky, tradície, atď.).

#### Krok 2:

Spoločne uvažujte nad kultúrnymi prvkami, ktoré sme importovali (napr.: hamburger, zemiaky, káva) alebo exportovali (zemiakové placky, Kofola...) do iných kultúr. V závislosti od veľkosti skupiny môžete spraviť aktivitu, pri ktorej účastníci stoja v dvoch radoch oproti sebe. Náhodne si hádžu loptu, účastníci z jedného radu majú za úlohu uviesť importovaný prvok, keď ju chytia, účastníci z druhého radu exportovaný. Zdôraznite, že kultúra je dynamická, premenlivá a vytvorená z iných kultúr.

#### Krok 3:

Požiadajte účastníkov, aby vytvorili dvojice alebo malé skupiny (3-4 ľudia) a porovnali svoje odpovede z predchádzajúcej hry – boli rovnaké alebo rozdielne? Opäť vytvorte veľkú skupinu. Môžete viesť diskusiu s pomocou nasledujúcich otázok:

- *Identifikujete sa s tou istou kultúrou?*
- *Našli ste viac rozdielov alebo podobností v tom, čo máte a čo nemáte radi?*
- *Sú to viditeľné (napr. oslavy, umenie, jedlo, miesta, atď.) alebo neviditeľné (napr. solidarita s druhými, úcta k slobode, atď.) kultúrne prvky?*
- *Ako by ste teraz definovali KULTÚRU? Môžeš s niekým zdieľať náboženskú kultúru? Národnosť? Etnickú?*

#### **Krok 4:**

Teraz požiadajte účastníkov, aby samostatne vyplnili pracovný list „Ako cibuľa“ (viď *pracovné listy*). Ich úlohou je napísať doň hlavné aspekty vlastnej identity v poradí podľa dôležitosti. Pokyny pre účastníkov:

- Už ste niekedy počuli o tom, že „ľudia sú ako cibule“? (Môžete použiť dialóg z filmu „Shrek“, aby boli pokyny atraktívnejšie: „*Obri majú vrstvy. Cibule majú vrstvy. Chápeš? Obaja máme vrstvy.*“)
- Predstavte si, že ste ako cibuľa, s mnohými vrstvami. V každej vrstve sa nachádzajú veci, ktoré sú pre vás v živote najpodstatnejšie, najmä v jadre. Napíšte, v poradí podľa významu, ktoré veci sú pre vás v živote najdôležitejšie. (Môžu byť spojené so vzťahmi v rodine, koníčkami, miestom narodenia, náboženstvom, atď.)
- **Variant:** Ak skupina jasne rozumie pojmu kultúra a účastníci sa navzájom dobre poznajú, môžete cvičenie „Ako cibuľa“ zúžiť tým, že si ako kritérium zvolíte jeden kultúrny aspekt, ktorý účastníkov zaujíma alebo ktorý má z ich pohľadu silný vplyv. Cieľom aktivity je porovnať, ako si každý človek buduje svoju kultúrnu identitu jedinečným spôsobom, z rôznych aspektov a zvykov, hoci pochádza z tej istej kultúry ako ostatní.

#### **Krok 5:**

Keď budú účastníci hotoví, požiadajte ich, aby sa o svojich dojmach porozprávali v dvojiciach alebo v malých skupinkách a potom sa o výsledkoch porozprávajte spolu v celej skupine. Tu je pár otázok, ktoré by vám mohli pomôcť pri vedení diskusie:

- *V čom sa líšili a v čom podobali aspekty, ktoré ste si zvolili na zedefinovanie vlastnej identity?*
- *Myslíte si, že toto poradie hodnôt je nezmeniteľné?*
- *Čo by vás motivovalo k tomu, aby ste dali prednosť jednému aspektu pred druhým?*
- *Ako sa tvorí kultúrna identita? Je to sociálny proces?*
- *Môže mať človek pocit, že patrí k rôznym kultúram? (napr. Slovák-Angličan, Róm-evanjelik, moslim-Rumun, atď.)?*
- *Čo je teda podľa vás KULTÚRNA IDENTITA? Pomôžte skupine vytvoriť si vlastnú definíciu.*
- *Kultúrna identita:* Kultúrnu identitu si vytvárame sami, výberom tých kultúrnych aspektov, ktoré sa nám páčia a vynechaním iných (napr. zvyky, hodnoty, oslavy, atď.). Naša kultúrna identita nás pripodobňuje ostatným z tej istej kultúry (zdieľame s nimi jazyk alebo hodnoty alebo štýl obliekania), ale takisto nás od druhých odlišuje, keďže s nimi nezdieľame všetky prvky kultúry alebo nie v rovnakom rozsahu.

### **Potrebné materiály**

papier, pero, pracovné listy „Ako cibuľa“

## Metodika

skupinová diskusia

## Tipy pre lektora

Lektor by mal vedieť, čo je kultúra a z akých aspektov sa skladá. Okrem pojmu kultúra je dôležité objasniť aj to, že spôsob, akým sa niekto s kultúrou identifikuje, sa líši od človeka k človeku, dokonca aj keď ide o tú istú kultúru.

## Zdroje / Literatúra

Podľa Escuela de Paz (2003-2004). "¿Cómo nos relacionamos con la ciudad?" Propuestas para una convivencia pacífica. *III Audiencia Pública a los chicos y chicas de San Sebastián* San Sebastián.

## Pracovné listy

Pracovné listy: Ako cibuľa



CC - Nekomerčné použitie podobného  
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/>

Čo je to „kultúra“?. ObnovenéFriday July 10, 2026 od <https://toolbox.ycare.eu/courses/YCARE506/>

<https://www.ycare.eu>

Co-funded by the  
Erasmus+ Programme  
of the European Union



Tento projekt bol financovaný s podporou Európskej Komisie. Táto publikácia reprezentuje výlučne názor autorov a Komisia a ani národná agentúra nezodpovedajú za akékoľvek použitie informácií obsiahnutých v tejto publikácii.